

J. J.

Eksploatacja bogactw mineralnych na Warmii i Mazurach

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/3-4, 515-516

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W zakończeniu artykułu autor opisuje pozostałe dotychczas lub ostatnio odnalezione ślady po przemyśle górniczym i hutniczym w rejonie Tatr, m. in. resztki zabudowań hut na zboczach Ornaku i na terenie polany Stare Kościeliska¹.

Artykuł uzupełnia spis literatury związanej z tematem.

J. J.

Z DZIEJÓW WYNAŁAZCZOŚCI W POLSCE

W listopadzie 1959 r. ukazał się nowy miesięcznik „Wynalazczość i racjonalizacja“, poświęcony zagadnieniom twórczości technicznej. Kontynuuje on tematykę wydawanych poprzednio periodyków: „Przeglądu Wynalazczości“ i „Racjonalizatora“.

Artykuł wstępny „Na piętnastolecie“ zamieszczony w nrze 1—2/1959 miesięcznika zawiera charakterystykę ruchu wynalazczego w Polsce w latach 1944—1959. Charakterystyka ta jest dokonana na tle porównania z okresem międzywojennym oraz sytuacją w innych krajach. Uzupełnienie stanowią dane statystyczne określające m. in. liczbę patentów udzielonych w poszczególnych latach, wysokość nakładów na wynalazczość oraz oszczędności w gospodarce narodowej wynikłe z wprowadzenia wynalazków do produkcji.

J. J.

EKSPLOATACJA BOGACTW MINERALNYCH NA WARMII I MAZURACH

Wbrew rozpowszechnionym mniemaniom o braku bogactw mineralnych na Warmii i Mazurach okazuje się, że na terenach tych odkryto w przeszłości wiele minerałów i eksploatowano je, nawet na dość znaczną skalę.

Problem ten omawia Emilia Sukertowa-Biedrawina w artykule *O niektórych bogactwach mineralnych na ziemiach Mazur i Warmii, eksploatowanych w przeszłości* („Komunikaty Mazursko-Warmińskie“, kwartalnik Stacji Naukowej Polskiego Towarzystwa Historycznego w Olsztynie, nr 4/1959).

Autorka zajmuje się tylko czterema bogactwami kopalnymi, a mianowicie żwirami, kamieniem, gliną i kredą.

Materiał do rozważań stanowią sprawozdania urzędowe geologów niemieckich oraz artykuły i obszerniejsze publikacje przyrodników. Ze względu na ten rodzaj źródeł w artykule położono głównie nacisk na przypomnienie stwierdzonego kiedyś występowania poszczególnych minerałów. Natomiast zakres i sposób ich eksploatacji potraktowano bardziej marginesowo.

Mimo takiego nastawienia artykuł zawiera informacje niewątpliwie użyteczne przy szczegółowym opracowywaniu rozwoju przemysłu, a zwłaszcza

¹ Porównaj sprawozdanie St. Zwolińskiego z badań nad tymi zabytkami w numerze 3/1958 „Kwartalnika“ (s. 504).

kopalnictwa na Warmii i Mazurach. To też autorka przypominając rezultaty dawnych poszukiwań i obserwacji postuluje potrzebę ich współczesnej analizy ze względu na możliwość obecnej eksploatacji niektórych bogactw kopalnych.

J. J.

PRZEMYSŁOWE URZĄDZENIA WENTYLACYJNE W XVI I XVII wieku

Zestawienie najważniejszych urządzeń wentylacyjnych stosowanych w XVI i XVII w., głównie w górnictwie, zamieścił mgr inż. S. Knapik w nrze 12/1959 „Wiadomości Górniczych“. Zestawienie oparte jest na informacjach zawartych w dziełach G. Agricoli *De re metallica* i F. Cancrinusa *Berg-und Salzwerkskunde*).

Na marginesie tego artykułu trzeba pochwalić inicjatywę redakcji. „Wiadomości Górniczych“ wprowadzenia do tematyki czasopisma problemów historii techniki. Niewątpliwie jednak bardziej celowe byłoby utworzenie odrębnego działu dla publikacji z tego zakresu zamiast umieszczania ich pod ogólnym tytułem „Dział literacki“ obok ciekawych skądinąd opowieści o przygodach górniczych. Tego rodzaju bowiem podporządkowanie informacji naukowych, choć o charakterze popularnym, może prowadzić do nieporozumień.

J. J.

WYŻSZE UCZELNIE PIĘTNASTOLECIA

W „Życiu Szkoły Wyższej“ rozpoczęto publikację serii artykułów o dziejach uczelni powstałych w Polsce po II wojnie światowej.

Nr 1/1960 zawiera artykuł Krystyny Śreniowskiej *Uniwersytet Łódzki. W XV rocznicę jego powstania*, a nr 2/1960 — artykuł Witolda Zahorskiego *Działalność Śląskiej Akademii Medycznej*.

Autorzy opisują okoliczności utworzenia uczelni, przebieg ich rozwoju, osiągnięcia w działalności naukowej i dydaktycznej, charakteryzują organizację uczelni, wyliczają naukowe kontakty krajowe i zagraniczne, przytaczają materiały statystyczne.

J. J.

HISTORIA TECHNIKI W „MECHANIKU“

Miesięcznik naukowo-techniczny „Mechanik“, organ Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich wprowadził na swoje łamy małą rubrykę *Z historii techniki*.